

panorama

August 2013

coface

STUDIU PRIVIND SITUATIA INSOLVENTELOR DIN ROMANIA – S1 2013

CUPRINS

/ 02 Sumar

/ 04 Distributia sectoriala si
temporala a firmelor insolvente

/ 08 Dimensiunea financiara si sociala a
firmelor insolvente

/ 12 Evolutia in timp a firmelor
insolvente

/ 18 Distributia teritoriala a firmelor
insolvente

/ 20 Precizari metodologice

1. SUMAR

Conform datelor finale publicate de BPI si in baza metodologiei Coface, in primul semestru din anul curent s-au deschis 12.739 de insolvente noi, in scadere cu aproximativ 10% fata de aceeaasi perioada a anului anterior, cand s-au deschis 14.218 de proceduri noi de insolventa. Trendul de scadere numerica al numarului de insolvente este evident, in conditiile in care al doilea trimestru din 2013 a inregistrat un numar de 5.923 de insolvente nou deschise, ceea ce reprezinta cu 16% mai putin, comparativ cu aceeaasi perioada a anului anterior, respectiv cu 13% mai putin decat in cel de-al doilea trimestru din 2013.

Analizand evolutia cazurilor de insolventa pe rol din ultimii 5 ani, se observa o tendinta de consolidare a gradului de concentrare a volumelor in primele 3, respectiv 5 sectoare. Astfel, ponderea primelor 3 sectoare care au inregistrat cele mai multe dosare pe rol in insolventa in cifre absolute a variat in ultimii 5 ani intre 50% - 54%, iar primele 5 sectoare intre 65% - 70%. Aceste ponderi nu sunt intamplatoare si sunt determinate de factori structurali, precum distributia sectoriala a tuturor firmelor active la nivel national. Astfel, primele 5 sectoare care inregistreaza cel mai ridicat numar al insolventelor acopera o pondere similara si din punctul de vedere al firmelor totale active. Avand in vedere acest factor structural, este important sa analizam numarul de insolvente raportat la totalul firmelor active¹ din sectorul respectiv. Din acest punct de vedere, primele 5 sectoare care inregistreaza cel mai ridicat nivel al insolventelor la 1.000 de firme active sunt Constructiile, HORECA, Transporturile, Activitatile recreative si Industria Metalurgica.

Dupa 5 ani de crestere continua a numarului de insolvente nou deschise, auspiciile anului 2013 anunta o schimbare duala: in timp ce numarul insolventelor nou deschise pentru anul in curs este estimat sa scada cu aprox. 10%, observam mai multe companii medii si mari ce intra in insolventa. Astfel, numarul firmelor cu cifra de afaceri mai mare de 1 MIL EUR ce au intrat in insolventa in primul semestru din 2013 este de 414 de companii, aproape de doua ori mai mare decat cel inregistrat in aceeaasi perioada a anului anterior. Firmele insolvente din S1 2013 au inregistrat indicatori financiari in perioada premergatoare insolventei mai buni, comparativ cu rezultatele financiare inregistrate de firmele insolvente din ultimii trei-patru ani. Acest lucru este valabil pentru toate clasele de marime in care sunt incadrate firmele insolvente, iar trendul indica un risc sistemic in crestere. Informatii detaliate cu privire la acest aspect sunt prezentate in sectiunea **“Dimensiunea financiara si sociala a firmelor insolvente”**. Datele centralizate de BNR privind instrumentele de plata neonorate si raportate la CIP sustin aceste semnale, in conditiile in care numarul instrumentelor de plata inregistreaza o scadere, dar valoarea refuzurilor de plata, precum si media acestora atinge noi maxime, asa cum putem observa in tabelul de mai jos.

Total Ianuarie - Iunie	Total sume refuzate la plata	Numar incidente	Valoare medie incident	Sume CIP % anul anterior	Numar CIP % anul anterior	Medie CIP% anul anterior
Anul 2013	4.779.795	83.699	57,11	22%	-8%	32%
Anul 2012	3.924.599	90.823	43,21	21%	-28%	69%
Anul 2011	3.236.370	126.657	25,55	-33%	-32%	-1%
Anul 2010	4.843.915	187.475	25,84	21%	-23%	57%
Anul 2009	4.016.929	244.642	16,42	162%	129%	14%
Anul 2008	1.534.158	106.921	14,35			

¹Au fost incluse in categoria “Firme active” doar companiile care au inregistrat o cifra de afaceri > 1.000 EUR/ luna pe parcursul anului 2011.

Analizand rezultatele financiare inregistrate de firmele insolvente pentru ultimii patru ani, inainte de incetarea activitatii, observam ca acestea nu au intampinat probleme semnificative pe partea de P&L: cifra de afaceri chiar a inregistrat o usoara crestere, de aprox. 9%, pierderile inregistrate in toata perioada analizata au fost cu o singura cifra, iar gradul de indatorare, desi ridicat a inregistrat tot timpul valori subunitare pe fondul unor capitalizari timide, dar pozitive. Problemele care au cauzat intrarea firmelor in insolvente sunt mai evidente in schimb din punctul de vedere al bilantului, in conditiile in care indicatorii de activitate s-au degradat (rotatia stocurilor si a creantelor a incetinit), cresterea gradului de indatorare a fost alimentata de contractarea unor linii de finantare pe termen scurt pentru orientarea acestora pe termen lung (fara sa se respecte astfel principiul maturitatilor; la alocarile permanente folosindu-se resurse permanente). Toate aceste elemente au dus la extinderea ciclului de conversie al banilor, in conditiile in care buffer-ul de lichiditate aproximat prin fondul de rulment a inregistrat scaderi semnificative.

Concluziile extrase pe baza esantionului firmelor analizate individual de Coface in primul semestru al anului curent conduc catre acelasi semnale. Astfel, aproximativ doua treimi dintre companiile analizate individual de Coface prezinta un risc de insolventa foarte mare sau semnificativ peste medie, in timp ce aproximativ jumatate dintre companii efectueaza platile foarte lent. Aceste concluzii sunt importante, in conditiile in care esantionul analizat genereaza 48% din cifra de afaceri a tuturor firmelor active din Romania. In acelasi timp, analizand firmele verificate de Coface in 2012, cat si in 2013, observam:

- Scaderea calificativului de risc de la 4,84 inregistrat in 2012, la 4,42 inregistrat in 2013, trendul indicand cresterea riscului de insolventa pentru firmele analizate;
- Scaderea (in medie) cu 14% a limitei de credit comercial recomandata pentru firmele analizate;
- Ambele trenduri se observa pentru toate clasele de marime ale companiilor analizate, dar cu precadere si intensitate mai mare in randul companiilor cu cifra de afaceri de peste 1 MIL EUR;
- Numarul firmelor downgraded² de Coface este cu 67% mai mare decat cel al firmelor upgraded³.

Astfel, apreciem ca scaderea numerica a insolventelor nou deschise pe parcursul anului 2013 devine relevanta doar statistic, in conditiile in care principalul motiv de ingrijorare il reprezinta intrarea in insolventa a unui numar record de companii medii si mari, acestea din urma putand propaga un efect negativ in economie mult mai rapid si greu de inlocuit.

²Downgrade: inrautatarea calificativului de risc prin incadrarea firmei subiect intr-o clasa inferioara

³Upgrade: imbunatatirea calificativului de risc prin incadrarea firmei subiect intr-o clasa superioara

2. DISTRIBUTIA SECTORIALA SI TEMPORALA A FIRMELOR INSOLVENTE

Coface Romania a realizat un nou studiu privind evolutia numarului de insolvente in Romania, de aceasta data luand in considerare cazurile nou inregistrate la Buletinul Procedurilor de Insolventa in perioada Ianuarie - Iunie 2013⁴.

Conform datelor finale publicate de BPI si in baza metodologiei Coface, in primul semestru al anului curent s-au deschis 12.739 de insolvente noi, in scadere cu aproximativ 10% fata de aceeaasi perioada a anului anterior, cand s-au deschis 14.218 de proceduri noi de insolventa.

Tabelul 1. Evolutia lunara a insolventelor nou deschise din ultimii 3 ani

Luna	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013 (H1)
Ianuarie	1.897	1.709	2.159	2.094
Februarie	1.903	1.849	2.420	2.417
Martie	1.887	2.160	2.560	2.305
Aprilie	1.506	1.847	2.340	2.556
Mai	1.544	2.097	2.396	1.793
Iunie	1.880	2.127	2.343	1.574
Iulie	852	811	1.322	Estimare H2 2013: 10.573*
August	575	658	1.007	
Septembrie	2.021	2.061	2.444	
Octombrie	1.932	2.202	2.724	
Noiembrie	2.222	2.379	2.504	
Decembrie	1.431	1.599	1.623	
TOTAL Anual (2013 extrapolat)*	19.650	21.499	25.842	23.312
TOTAL Semestrul I	10.617	11.789	14.218	12.739
Deviatie Semestrul I		11%	21%	-10%

*Multiplicatorul pentru extrapolare a fost calculat ca medie a raportului intre Total Insolvente Semestrul II / Total Insolvente Semestrul I aferent perioadei 2010-2012, respectiv 0,83. Diminuarea numarului de insolvente din Semestrul II este datorata evolutiei sezoniere a seriei de date, marcata de perioada de vacanta juridiciara din perioada verii.

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

In cele ce urmeaza, vom corela datele furnizate de BPI cu declaratiile financiare depuse de firmele intrate in insolventa la MFP, in vederea intelegerii factorilor structurali care au cauzat incetarea activitatii acestor firme.

⁴Vezi Precizari Metodologice la pag. 20

Comparand datele furnizate de BPI cu cele publicate de MFP, se observa o crestere in timp a gradului de transparenta inregistrat de firmele intrate in insolventa. Astfel, daca mai putin de 40% din firmele intrate in insolventa in anul 2010, respectiv 2011 au depus declaratiile financiare la MFP, acest indicator a crescut la aproape 47% pentru firmele intrate in insolventa in anul 2012 si la 49% pentru primul semestru al anului curent. Astfel, putem aprecia ca, in medie, una din doua firme intrate in insolventa depune declaratiile financiare in anul anterior intrarii in insolventa.

Tabelul 2. Firme insolvente - Declaratii financiare

Total insolvente 2013 (Semestrul I)	12.739
din care au depus declaratii la MFP	6.279
Procent	49,29%
Total insolvente 2012 (cifre curente)	25.842
din care au depus declaratii la MFP	12.021
Procent	46,52%
Total insolvente 2011	21.499
din care au depus declaratii la MFP	8.153
Procent	37,92%
Total insolvente 2010	19.650
din care au depus declaratii la MFP	7.902
Procent	40,21%

Sursa: MFP, BPI

In baza declaratiilor financiare depuse in anul anterior anului intrarii in insolventa si in functie de obiectul principal de activitate indicat de codul CAEN, Coface a distribuit firmele intrate in insolventa pe cele mai importante 23 de sectoare de activitate, cifrele fiind afisate in tabelul urmator.

Tabelul 3. Distributia sectoriala a insolventelor pentru ultimii 2 ani*

Sectorul de activitate	Insolvente 2013_H1	2013 H1_%	Insolvente 2012	Insolvente la 1.000 de firme
Comertul cu amanuntul	2.741	22%	5.890	43
Comertul cu ridicata si distributie	2.094	16%	4.178	46
Constructii	1.867	15%	3.716	68
Alte activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	964	8%	1.889	29
Transporturi	931	7%	1.676	58
Hoteluri si restaurante	917	7%	1.837	61
Fabricarea lemnului si a produselor din lemn	485	4%	973	52
Agricultura	381	3%	686	36

Fabricarea produselor textile, a articolelor de imbracaminte si incaltaminte	363	3%	837	41
Industria alimentara si a bauturilor	325	3%	665	42
Industria metalurgica	312	2%	578	53
Tranzactii imobiliare	231	2%	543	52
Alte activitati de servicii personale	227	2%	416	35
IT	146	1%	322	19
Activitati recreative, culturale si sportive	130	1%	270	55
Industria de masini si echipamente	128	1%	308	29
Fabricarea substantelor si produselor chimice	118	1%	223	43
Intermedieri financiare	116	1%	291	30
Asanarea si indepartarea gunoaielor; salubritate si activitati similare	83	1%	190	35
Posta si telecomunicatii	67	1%	96	35
Industria extractiva	53	0%	103	43
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, apa si gaze	32	0%	45	47
Sanatate si asistenta sociala	28	0%	110	6
Total	12.739	100%	25.842	44

*Prin extrapolarea liniara a firmelor care si-au depus declaratiile financiare la MFP in anul anterior anului intrarii in insolventa, au fost evidentiata cu rosu primele zece sectoare care inregistreaza cel mai ridicat numar al insolventelor la 1.000 de firme active (si care inregistreaza o cifra de afaceri de peste 1.000 EUR/ luna).

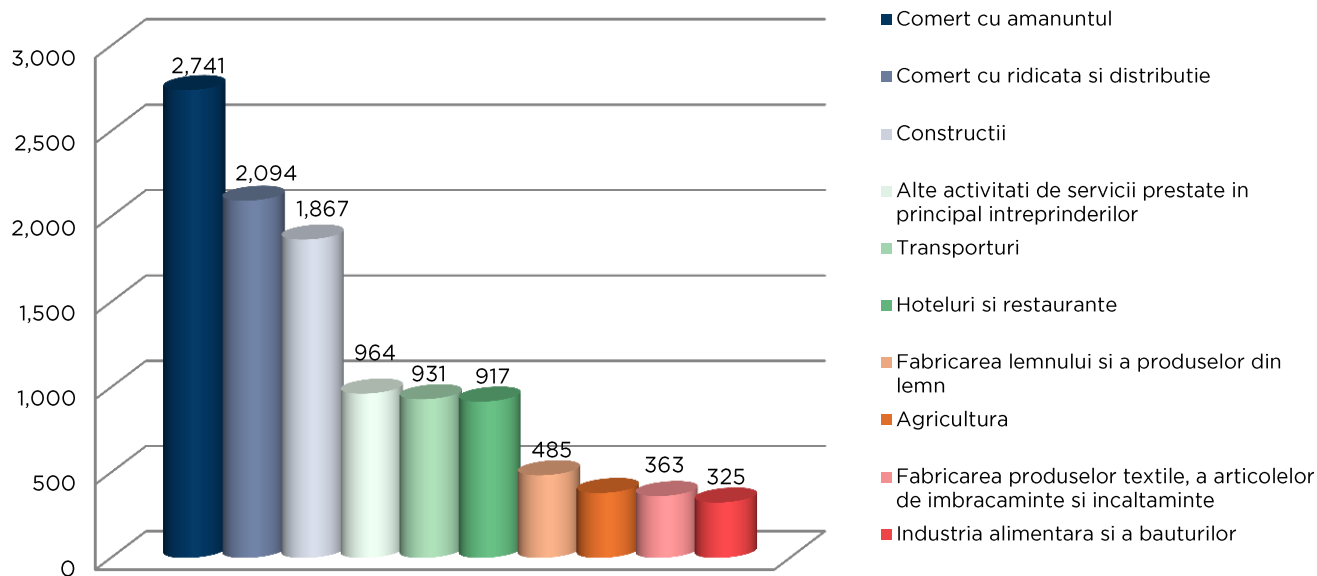
Sursa: BPI, MFP

Chiar daca nu dispunem de informatiile privind activitatea de baza pentru toate firmele intrate in insolventa in perioada analizata⁵, exista doua considerente pe baza carora apreciem ca distributia sectoriala la nivelul intregului portofoliu este similara cu esantionul analizat, respectiv:

- Ponderea esantionului este semnificativa statistic pentru ambii ani.
- Ponderile distributiei sectoriale din cadrul esantionului inregistreaza valori similare cu cele ale ponderilor distributiei la nivelul intregului portofoliu inregistrat in studiile realizate de Coface pentru ultimii trei ani.

⁵Aceste date pot fi calculate pentru aproximativ jumatate dintre firmele insolvente.

TOP 10 SECTOARE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL NUMARULUI DE INSOLVENTE IN H1_2013

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

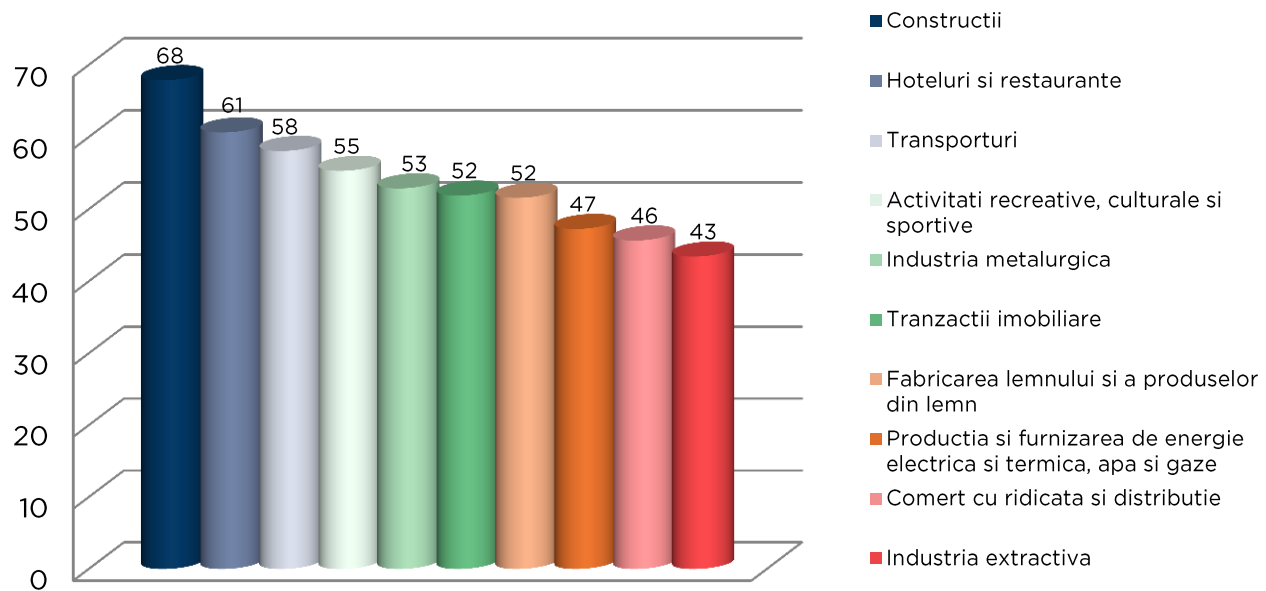
Pentru al treilea an consecutiv, primele zece sectoare care inregistreaza cel mai mare numar al firmelor aflate in insolventa raman neschimbate, singurele modificari fiind la nivel de ordine in cadrul topului, dar cu variatii de una, maxim doua pozitii.

Analizand evolutia cazurilor de insolventa pe rol din ultimii 5 ani, se observa o tendinta de consolidare a gradului de concentrare a volumelor in primele 3, respectiv 5 sectoare. Astfel, ponderea primelor 3 sectoare care au inregistrat cele mai multe dosare pe rol in insolventa in cifre absolute a variat in ultimii 5 ani intre 50% - 54%, iar primele 5 sectoare intre 65% - 70%.

Aceste ponderi nu sunt intamplatoare si sunt determinate de factori structurali, precum distributia sectoriala a tuturor firmelor active la nivel national. Astfel, primele 5 sectoare care inregistreaza cel mai ridicat numar al insolventelor acopera o pondere similara si din punctul de vedere al firmelor totale active. Avand in vedere acest factor structural, este important sa analizam numarul de insolvente raportat la totalul firmelor active⁶ din sectorul respectiv. Astfel, primele zece sectoare care inregistreaza cele mai ridicate valori pentru acest indicator sunt listate in graficul urmator. Constructiile, HORECA, Transporturile, Activitatile recreative si Industria Metalurgica sunt sectoarele cu cel mai ridicat nivel al insolventelor deschise in primul semestru al anului curent, raportat la numarul firmelor active de la sfarsitul anului 2012. De mentionat ca aceleasi sectoare au fost incluse in top 5 sectoare cu cele mai ridicate valori pentru acest indicator si pentru anul 2012, ceea ce indica persistenta unor probleme sistemice structurale.

⁶Au fost incluse in categoria "Firme active" doar companiile care au inregistrat o cifra de afaceri > 1.000 EUR/ luna pe parcursul anului 2011.

TOP 10 SECTOARE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL NUMARULUI DE INSOLVENTE IN H1_2013

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

3. DIMENSIUNEA FINANCIARA SI SOCIALA A FIRMELOR INSOLVENTE

In aceasta sectiune au fost analizate firmele pentru care s-a deschis procedura de insolventa in primul semestru din ultimii patru ani, in baza declaratiilor financiare depuse la MFP cu un an inainte de momentul declansarii insolventelor.

Astfel, cei mai importanti indicatori financiari pentru firmele intrate in insolventa in perioadele analizate sunt calculati in tabelul urmator.

Tabelul 4. Indicatorii financiari pentru firmele insolvente in H1 in ultimii patru ani

Indicator	Insolvente H1_2013	Insolvente H1_2012	Insolvente H1_2011	Insolvente H1_2010
Cifra de afaceri medie (RON)	2.329.341	1.401.040	1.108.957	1.552.447
Medie Numar Salariati	9,15	8,84	8,51	10,54
Pierdere Neta % (din CA)	-7,59%	-22,77%	-19,53%	-22,12%
Grad indatorare	96,51%	103,00%	112,77%	99,65%
Datorii/ Cifra de afaceri	107,37%	178,59%	195,84%	148,32%
DSO (numar de zile)	139,20	138,70	172,62	172,62

Sursa: Date prelucrate Coface

În baza informațiilor financiare depuse la MFP pentru activitatea desfășurată în anul prealabil intrării în insolvență, observăm următoarele:

- Valoarea medie a cifrei de afaceri realizată de firmele intrate în insolvență în primul semestru din 2013, ca urmare a activității desfășurate în anul premergător intrării în insolvență este aproape de două ori mai mare decât cea a firmelor intrate în insolvență în aceeași perioadă a anului anterior.
- Dimensiunea socială a firmelor intrate în insolvență în primul semestru din anul 2013 este mai mare decât cea a firmelor insolvente din anul anterior, acestea înregistrând în medie 9,15 salariați.
- În același timp, media datoriilor înregistrate de firmele insolvente din primul semestru din 2013 a fost de 2,5 MIL RON/ firmă, în creștere față de nivelul înregistrat de firmele intrate în insolvență în perioade similare din anii trecuți (1,9 MIL RON/ firmă în H1 2011, respectiv 2,3 MIL RON/ firmă în H1 2012).
- Chiar dacă, din punct de vedere numeric, ponderea întreprinderilor mijlocii, mari și foarte mari a reprezentat doar 3% - 4% din totalul firmelor intrate în insolvență în primul semestru din ultimii 3 ani, ponderea cifrei de afaceri înregistrate de acestea în total cifra de afaceri a crescut semnificativ, de la 32% în 2011 și 48% în 2012 la 59% în anul 2013.
- Același trend se observă și pentru ponderea datoriilor în funcție de clasă de mărime a firmelor insolvente. Astfel, ponderea datoriilor înregistrate de întreprinderile mijlocii, mari și foarte mari a crescut constant în ultimii trei ani, de la 30% în 2011 până la 49% în 2013.

După cum se poate observa din tabelul anterior, majoritatea indicatorilor financiari pentru firmele intrate în insolvență în primul semestru al anului 2013 arată mai bine, comparativ cu cei calculați pentru firmele intrate în insolvență în aceeași perioadă a ultimilor trei ani. Acest lucru se poate datora ponderii în creștere a firmelor insolvente mari și foarte mari, deoarece acestea au ajuns deja în faza de maturitate pe fondul unei perioade de activitate extinse (durată medie de funcționare a acestora depășind 10 ani). Astfel, se observă o creștere semnificativă a calibrului financiar al firmelor intrate în insolvență în primul semestru al anului curent, comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, ceea ce a determinat creșterea cifrei de afaceri și a datoriilor firmelor insolvente, dar în același timp, scăderea ratei pierderii, îndatorării și duratei de încasare a creanțelor în medie.

Având în vedere impactul semnificativ pe care companiile insolvente mari și foarte mari îl au asupra indicatorilor financiari consolidați pentru esanșionul analizat, este important să calculăm aceiași indicatori doar pentru IMM (inclusiv microîntreprinderi). Cifrele aferente sunt recalculat în tabelul următor și confirmă problema structurală semnalată anterior: din ce în ce mai multe companii mari intra în insolvență. Acest lucru este valabil pentru toate clasele de mărime, indicând un risc sistemic în creștere.

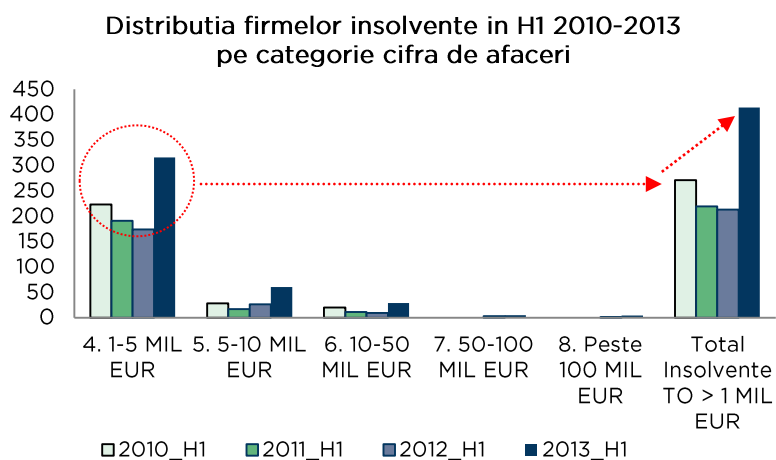
Tabelul 5. Indicatorii financiari pentru firmele IMM* insolvente in H1 in ultimii patru ani

Indicator	Insolvente H1_2013	Insolvente H1_2012	Insolvente H1_2011	Insolvente H1_2010
Cifra de afaceri medie (RON)	1.662.050	692.693	1.013.923	1.390.326
Medie Numar Salariati	7,47	4,95	7,14	8,75
Pierdere Neta % (din CA)	-6,54%	-29,75%	-19,97%	-18,98%
Grad indatorare	93,32%	114,70%	108,54%	100,12%
Datorii/ Cifra de afaceri	123,55%	217,31%	193,23%	150,37%
DSO (numar de zile)	158,78	218,30	223,67	183,50

*Inclusiv Microintreprinderi

Pe fondul restrictiilor de finantare care au persistat in ultimii 3-4 ani si care au avut un caracter mai pronuntat pentru IMM-uri, companiile mari si foarte mari au jucat progresiv un rol din ce in ce mai semnificativ de "banci comerciale" pentru clientii acestora, preferand sa accepte termene de incasare extinse. Astfel, IMM-urile au transferat in ultimii ani o parte semnificativa a creditului bancar catre cel comercial (credit furnizor), acest lucru intensificand relatiile dintre companiile private, care au inceput sa imbrace o forma financiara semnificativa, nu doar una cu caracter comercial. Pe fondul acestor modificari structurale din economie, efectul de contagiune si propagare a unor socuri negative este mult mai rapid in prezent. Cu atat mai mult, fenomenul de intrare in insolventa a unui numar in crestere a firmelor mari si foarte mari, anuntat de Coface in recentul studiu privind dinamica primului trimestru al anului curent, se perpetueaza si chiar se accelereaza la nivelul primului semestru.

Astfel, pe fondul erodarii sustenabilitatii si a capacitatii de autofinantare din cauza efectelor crizei financiare din ultimii trei ani, precum si a deteriorarii disciplinei de plata la nivelul intregii economii, firmele mari si foarte mari incep sa prezinte un grad de senzitivitate mai ridicat la expunerea fata de socuri externe sau interne, presiunile pe lichiditate fiind in crestere. Acest lucru poate fi observat si din expunerile grafice de mai jos, unde se observa ca numarul firmelor cu cifra de afaceri mai mare de 1 MIL EUR, care au intrat in insolventa in primul semestru din anul curent, este de 414 de companii, aproape de doua ori mai mare decat cel inregistrat in aceeasi perioada a anului anterior.

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

Tabelul 6. Companii intrate in insolventa in Semestrul I, perioada 2010 - 2013

Categorie Cifra Afaceri	2010_H1	2011_H1	2012_H1	2013_H1
1-5 MIL EUR	223	191	174	316
5-10 MIL EUR	28	17	26	60
10-50 MIL EUR	20	11	9	29
50-100 MIL EUR			3	5
Peste 100 MIL EUR			1	4
Total Insolvente TO > 1 MIL EUR	271	219	213	414

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

Concluziile extrase din analiza esantionului firmelor insolvente in anul curent sunt confirmate de trendurile observate la nivel national. Cresterea numarului firmelor mijlocii, mari si foarte mari care au intrat in insolventa a determinat cresterea valorii medii a incidentelor de plata raportate la CIP, pe fondul cresterii valorii incidentelor si scaderii numarului refuzurilor la plata (companiile mari si foarte mari pot inregistra un numar mai redus de tranzactii, dar de o valoare medie mult superioara comparativ cu restul companiilor).

Astfel, conform datelor publicate de CIP⁷, sumele refuzate la plata cu instrumente de debit in primele sase luni ale anului curent au fost in valoare totala de 4,7 MLD RON, in crestere cu 22% fata de aceeaasi perioada a anului anterior. In conditiile in care numarul incidentelor de plata in aceeaasi perioada analizata a scazut cu 8%, valoarea medie a incidentelor de plata a crescut 32%. Astfel, media incidentelor de plata inregistrate in perioada Ianuarie - Iunie 2013 a fost de 57,11 K RON, comparativ cu nivelul inregistrat in aceeaasi perioada a anului anterior, respectiv 43 K RON.

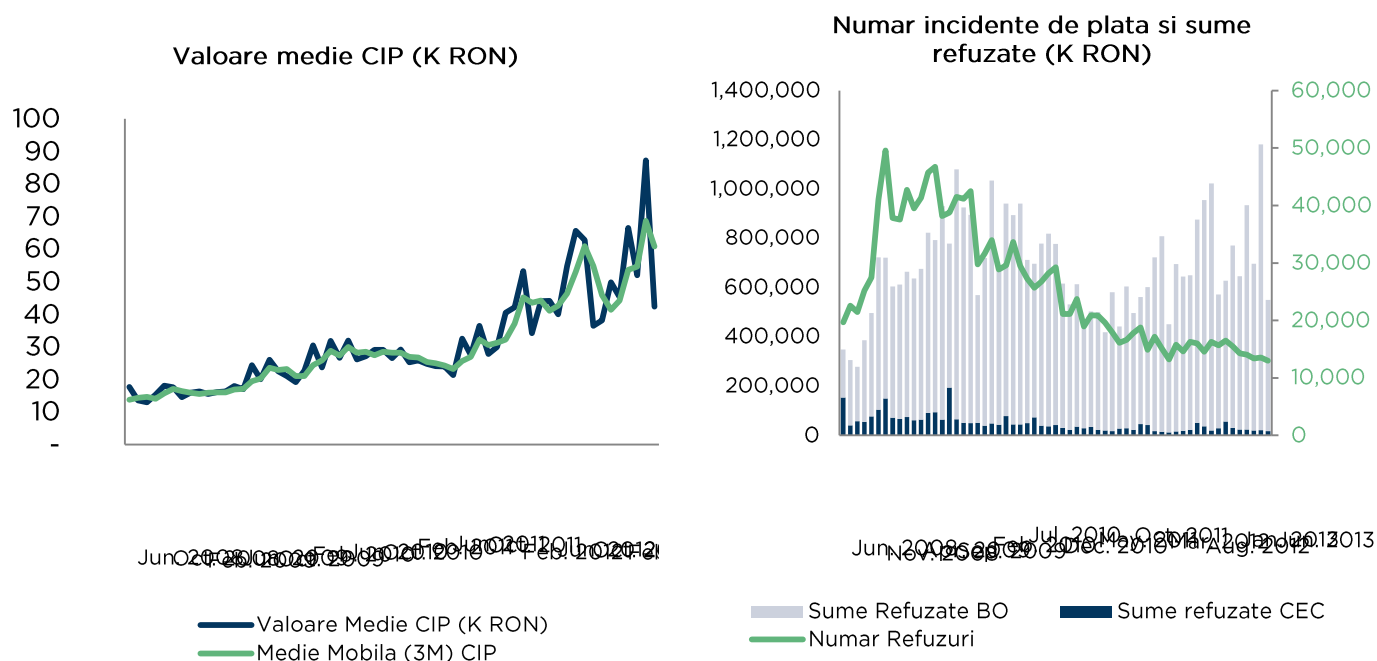
Tabelul 7. Evolutia incidentelor de plata raportate de BNR

Total Ianuarie - Iunie	Total sume refuzate la plata	Numar incidente	Valoare medie incident	Sume CIP % anul anterior	Numar CIP % anul anterior	Medie CIP% anul anterior
Anul 2013	4.779.795	83.699	57,11	22%	-8%	32%
Anul 2012	3.924.599	90.823	43,21	21%	-28%	69%
Anul 2011	3.236.370	126.657	25,55	-33%	-32%	-1%
Anul 2010	4.843.915	187.475	25,84	21%	-23%	57%
Anul 2009	4.016.929	244.642	16,42	162%	129%	14%
Anul 2008	1.534.158	106.921	14,35			

Sursa: BNR (CIP), Cifrele sunt exprimate in K RON

⁷Centrala Incidentelor de Plati, BNR

În linie cu extinderea perioadei de încasare a creanțelor din economie, trendul poate să indice o deteriorare a comportamentului de plată privind onorarea instrumentelor de debit, ceea ce ar putea determina companiile să solicite plată parțială sau integrală în avans pentru a se acoperi împotriva riscului de credit comercial.

Sursa: BNR, Date prelucrate Coface

4. EVOLUTIA ÎN TIMP A FIRMELOR INSOLVENTE

Coface Romania CMS a analizat la nivel individual pe parcursul primului semestru al anului curent, la solicitarea partenerilor de afaceri sau pentru monitorizarea expunerilor directe în cadrul diviziei de Asigurari, un număr de 20.943 de firme, cu o cifră de afaceri totală de 109 MLD EUR, reprezentând aproximativ 48% din cifră de afaceri a tuturor firmelor active la nivel național. Analizând distribuția firmelor pe zone de risc, observăm următoarele:

- 15% dintre firmele analizate sunt încadrate în zona de risc NIGA (Non Investment Grade Agravated), respectiv categorie pentru care Coface nu recomandă o limită de credit din cauza riscului foarte mare de insolvență.
- 50% dintre firmele analizate sunt încadrate în zona de risc NIG (Non Investment Grade), riscul de insolvență pentru aceste companii fiind peste medie.
- Doar 25% dintre companii sunt încadrate în zona de risc IG (Investment Grade), clasa pentru care riscul de insolvență este considerat scăzut.

- Restul de 10% sunt companii care la momentul efectuării analizei fie aveau o cerere de insolvență deschisă și aflată pe rolul instanțelor judecătorești (situație în care Coface suspenda temporar rating-ul și recomandarea de limită până la pronunțarea deciziei finale) sau aveau procedura de insolvență deja deschisă (situația în care rating-ul este 0, deoarece riscul este deja materializat).

În cadrul raportului de credit punctual, Coface include și un indicator privind comportamentul de plată al companiei subiect. **Regimul platilor** este un indicator care influențează în mod direct, expunerea maximă⁸ recomandată de Coface și în mod indirect, clasa de risc în care este încadrată firma subiect.

Cele mai frecvente comentarii care apar în secțiunea Regimul Platilor, alături de interogarea CIP (Incidentele de plată) și datoriile la Bugetul de Stat:

- Indicatorii financiari (gradul de îndatorare, lichiditatea imediată și curentă, solvabilitatea, zilele de plată, capitalul de lucru);
- Căzurile de colectare;
- Cererile de insolvență.

Tabelul 8. Semnificatia codului in regimul platilor Coface

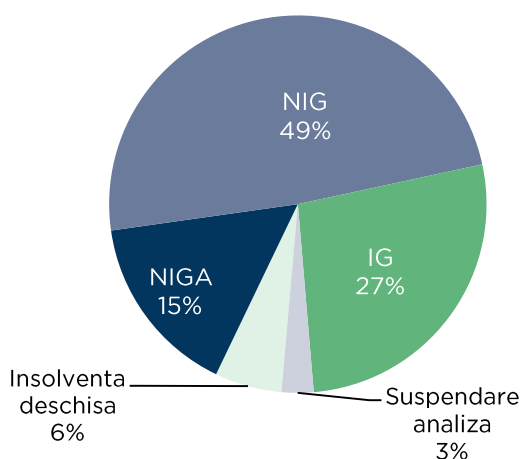
Cod	Semnificatie
0	Nu sunt disponibile informatii de plati relevante.
1	Nu exista informatii despre incidente de plati in acest moment.
12	În baza situației curente a firmei, Coface Central Europe nu poate furniza o apreciere finală privind comportamentul de plată al acesteia în momentul de față.
14	În baza informațiilor disponibile în prezent, Coface Central Europe nu poate furniza o apreciere finală privind comportamentul de plată al acesteia în momentul de față.
15	Datorită informațiilor de insolvabilitate/ colectare debite înregistrate, nu este posibilă evaluarea regimului platilor în acest moment.
100	Platile se efectuează cu foarte multă corectitudine.
200	Platile sunt făcute cu regularitate.
300	Platile sunt făcute conform condițiilor stabilite.
400	Platile nu sunt făcute în mod regulat.
450	Platile se efectuează lent.
500	Platile se efectuează foarte lent.
550	Platile se efectuează extrem de greu, periodic sunt necesare proceduri legale.
600	Platile au încetat.

⁸Limita superioară de credit acceptabilă pentru un furnizor de bunuri sau prestări servicii cu plată la un termen mediu de 60 de zile (Se consideră că firma subiect are un număr mediu de 5 furnizori care livrează bunuri sau prestează servicii simultan).

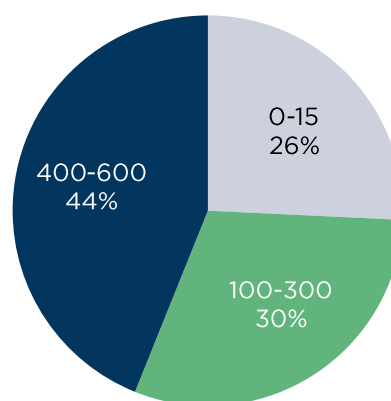
Analizand distributia firmelor verificate de Coface pe parcursul primului semestru al anului curent din perspectiva comportamentului de plata, observam urmatoarele:

- Pentru 26% nu se poate emite un calificativ (motivele fiind cele enumerate in tabelul 9, codurile 0-15);
- 44% dintre companii nu efectueaza platile in mod regulat;
- 30% dintre companii efectueaza platile cu regularitate si conform conditiilor stabilite.

Distributia firmelor analizate de Coface pe clase de risc

Distributia firmelor analizate in functie de regimul platilor

Sursa: Date interne Coface

Ca o prima concluzie extrasa din esantionul firmelor analizate de Coface pe parcursul primului semestru al anului curent, putem constata ca aproximativ doua treimi dintre companii prezinta un risc de insolventa foarte mare sau semnificativ peste medie, in timp ce aproximativ jumatate dintre companii efectueaza platile foarte lent. Aceste concluzii sunt importante, in conditiile in care esantionul analizat genereaza 48% din cifra de afaceri a tuturor firmelor active din Romania.

In conditiile in care majoritatea informatiilor din acest studiu ridica un semnal de inrautatare a comportamentului de plata in randul companiilor in general, dar si a celor mijlocii, mari si foarte mari in special, in cele ce urmeaza ne vom indrepta atentia asupra datelor interne detinute de Coface care vizeaza aceste segment de companii.

Astfel, tabelul 10 surprinde firmele analizate de Coface in prima jumatate a anului 2013, precum si cele pe parcursul anului 2012, distributia rating-ului mediu si a limitelor de credit recomandate, aceasta fiind realizata pe clase de marime diferite. Analizand aceste date observam ca:

- Pe masura ce valoarea cifrei de afaceri a firmelor analizate creste, riscul de insolventa scade marginal. In ciuda acestui fapt, media rating-ului pentru toate clasele de marime incadreaza firmele analizate in clasa cu risc de insolventa semnificativ peste medie (NIG, rating 4 sau 5).
- Toate clasele de risc inregistreaza o crestere a riscului mediu de insolventa, cele mai mari scaderi ale rating-ului mediu fiind inregistrate pentru firmele cu cifra de afaceri peste 1 MIL EUR.
- Firme cu cifra de afaceri peste 50 MIL EUR erau incadrate la sfarsitul anului 2012 la marginea inferioara a zonei de risc IG, in timp ce la sfarsitul primului semestru al anului curent acestea sunt incadrate la marginea superioara a zonei de risc NIG.
- Toate clasele de risc inregistreaza o scadere a valorii medii pentru limita de credit recomandata de Coface, scaderi semnificative cu doua cifre fiind inregistrate cu precadere pentru firmele cu cifra de afaceri peste 1 MIL EUR.

Tabelul 9. Distributia firmelor analizate de Coface pe clase de marime

Categorie CA EUR	CA Medie (EUR)	Medie @rating 2013	Medie @rating 2012	Medie MaxCredit 2013 (EUR)	Medie MaxCredit 2013 (EUR)	Deviatie MaxCredit 13/12
1. SUB 0,5 MIL EUR	167.743	3,86	3,98	3.030	3.321	-9%
2. 0,5-1 MIL EUR	712.912	4,86	4,96	15.457	16.012	-3%
3. 1-5 MIL EUR	2.236.195	5,05	5,40	49.949	58.624	-15%
4. 5-10 MIL EUR	6.963.844	5,25	5,60	153.333	185.214	-17%
5. 10-50 MIL EUR	20.883.304	5,40	5,89	435.694	465.694	-6%
6. 50-100 MIL EUR	68.264.198	5,69	6,05	1.181.857	1.281.857	-8%
7. PESTE 100 MIL EUR	321.435.328	5,79	6,15	1.417.774	1.617.774	-12%
Grand Total	5.107.040	4,42	4,84	63.245	73.245	-14%

Din cele 20.943 de firme analizate de Coface pe parcursul primului semestru al anului curent, un numar de 11.781 au fost analizate si pe parcursul anului 2012. Chiar daca aceste companii reprezinta doar 56% din totalul firmelor analizate in H1 2013, acestea genereaza o pondere valorica (cifra de afaceri) de aproximativ 90%, deci putem aprecia ca cele mai reprezentative companii au fost analizate in ambele perioade considerate. Mai mult decat atat, cele 11.781 de companii genereaza o cifra de afaceri totala de 95 MLD EUR, reprezentand aproximativ 42% din cifra de afaceri inregistrata de toate firmele active din Romania.

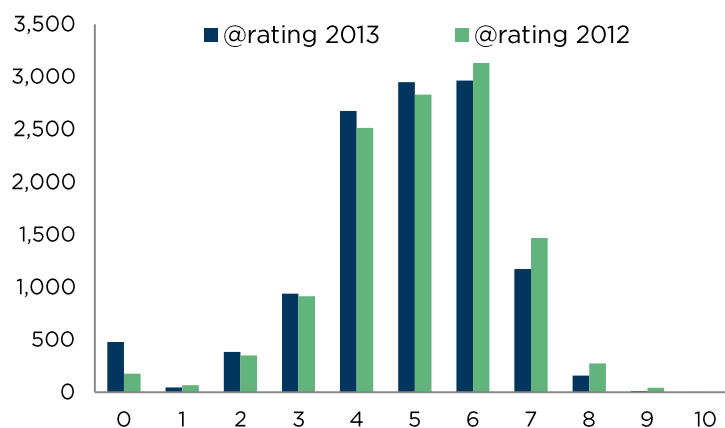
Informatiile din acest esantion sunt foarte importante, deoarece putem extrage concluzii privind migrarea firmelor pe clase de risc in perioada 2012-2013 pentru aproximativ 42% din economia nationala. Analizand datele din tabelul 10 si ilustrate de asemenea in graficul urmator, observam ca numarul firmelor incadrate in clasele de risc scazut de insolventa a scazut (totalul deviatiei pentru

clasele 6-10 fiind de -617 firme), in timp ce numarul firmelor incadrate in clasele de risc crescut de insolventa a crescut (+617 firme pentru totalul claselor 0-5).

Tabelul 10. Distributie @rating 2012-2013

Clasa de risc	@rating 2013	@rating 2012	Deviatie 2013-2012
0	478	178	300
1	48	69	-21
2	383	350	33
3	938	915	23
4	2.675	2.513	162
5	2.950	2.830	120
6	2.963	3.133	-170
7	1.172	1.467	-295
8	159	276	-117
9	14	45	-31
10	1	5	-4
Total	11.781	11.781	

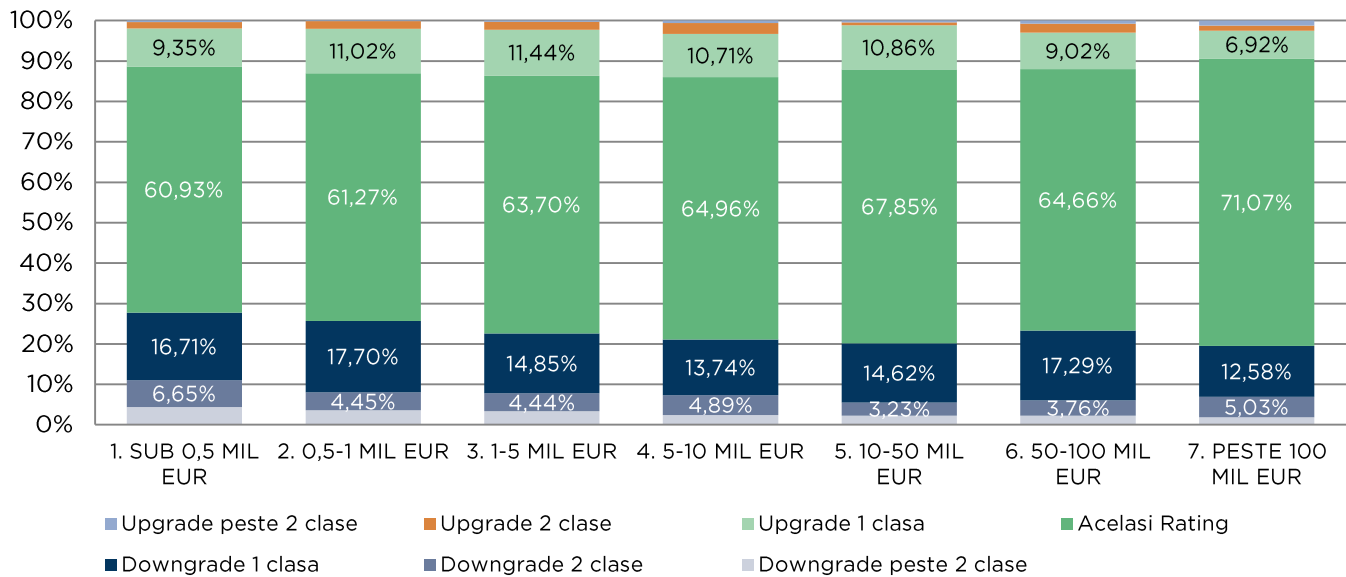
Distributie @rating 2012-2013

Sursa: Date interne Coface

Astfel, analizand distributia firmelor in 2012 si 2013 pe clase de risc, se observa fenomenul generalizat de downgrade, care echivaleaza in majoritatea cazurilor si cu o reducere a limitei de credit comercial recomandate. Pentru a intelege mai bine acest fenomen si impactul asupra firmelor de dimensiuni diferite, in graficul urmatoar sunt ilustrate toate cele 11.781 de companii analizate in 2012, cat si in primul semestru din 2013, in functie de severitatea downgrade-ului/ upgradelui si dimensiunii companiilor. Astfel, pentru toate clasele de marime, se observa ca ponderea firmelor downgradeate este in medie de 25%, de doua ori mai mare decat ponderea firmelor upgradeate, respectiv 12%.

Migrarea firmelor pe clase de risc in functie de cifra de afaceri

Totusi, asa cum am prezentat anterior in cadrul studiului, primul semestru al anului curent inregistreaza un record al insolventelor in randul companiilor cu cifra de afaceri de peste 1 MIL EUR. Astfel, este important sa analizam si mai in detaliu migrarea firmelor pe clase de risc in cadrul acestui segment.

In acest scop, au fost extrase toate companiile cu cifra de afaceri mai mare de 1 MIL EUR care au fost analizate de Coface pe parcursul anului 2012 si primul semestru al anului curent. In acest mod s-a obtinut un esantion de 5.395 de companii, cu o cifra de afaceri medie de 17,2 MIL EUR si care reprezinta 41% din cifra de afaceri a tuturor firmelor active din Romania. Cifrele sunt prezentate in detaliu in tabelele de mai jos.

Tabelul 11. Migrarea pe clase de risc a firmelor cu cifra de afaceri > 1 MIL EUR

@rating Firme evaluate in anul 2012 cu CA > 1 MIL EUR	Matricea de risc	@rating Firme evaluate in H1 2013 cu CA > 1 MIL EUR											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Total
	0	70				1	1	2					74
	1	1	4	3	3								11
	2	12	4	41	13	16	7	2					95
	3	13	2	20	121	68	20	4	1				249
	4	28	2	31	89	546	140	40	4				880
	5	28		6	22	162	682	199	13				1.112
	6	9		4	26	81	231	1160	149	6			1.666
	7	6			4	16	52	212	739	22	1		1.052
	8					3	4	22	66	123	1		219
	9				1	1		6	10	4	12		34
	10						1	1				1	3
	NR. INFO	95	2	36	96	263	251	328	151	11			1.233
	Total	262	14	141	375	1.157	1.389	1.976	1.133	166	14	1	6.628

	Numar firme	Cifra de afaceri medie MIL EUR
Total firme analizate in ambii ani 2011 - 2012	5.395	17,20
si care reprezinta 41% din suma CA tuturor firmelor active la 31.12.2012, respectiv 93 MLD EUR dintr-un total de 226 MLD EUR		
din care:		
@rating identic	3.499	19,20
	Downgrade 1 clasa	789
	Downgrade 2 clase	232
	Downgrade peste 2 clase	159
	Upgrade 1 clasa	595
	Upgrade 2 clase	99
	Upgrade peste 2 clase	22

Putem constata ca problemele semnalate anterior in cadrul studiului prin insolventele in numar record privind companiile cu cifra de afaceri mai mare de 1 MIL EUR, se confirma daca analizam esantionul companiilor verificate de Coface in anul 2012, respectiv in prima jumatate a anului curent.

Astfel, numarul companiilor downgradate de Coface din cadrul acestui segment de firme este cu 64% mai mare decat numarul firmelor upgradate, iar cifra medie de afaceri a celor dintai este vizibil mai mare!

5. DISTRIBUTIA TERITORIALA A FIRMELOR INSOLVENTE

Distributia teritoriala a cazurilor de insolventa din primul semestru al anului curent nu a suferit modificari importante fata de situatia existenta in aceeaasi perioada a anului anterior. Astfel, cele mai afectate trei zone din punctul de vedere al numarului de insolvente inregistrate in anul curent au fost S-E, S si respectiv N-V, acestea concentrand aproximativ jumatate din totalul insolventelor inregistrate in perioada analizata.

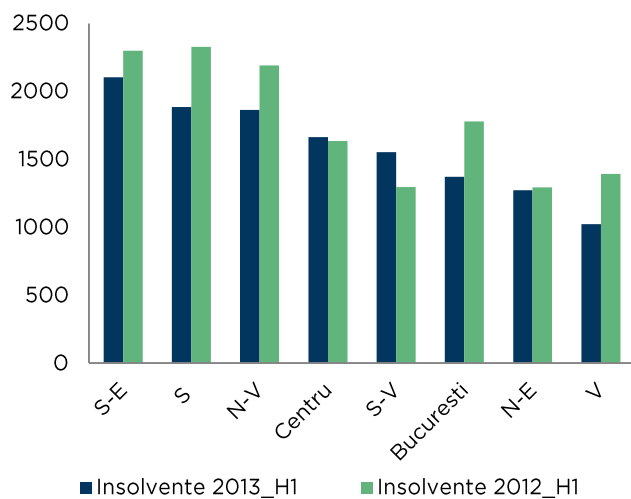
Singura zona in care numarul de insolvente inregistrate in primul semestru din anul curent a crescut fata de aceeaasi perioada a anului anterior este S-V, in conditiile in care zona de Centru indica o oarecare stabilizare. Restul zonelor au inregistrat scaderi ale numarului de insolvente, comparativ cu primul semestru al anului curent, cea mai mare scadere fiind resimtita in zona de V, de 26%. De remarcat ca zona de V inregistreaza de doua ori mai putine insolvente decat zona de S-E, in conditiile in care numarul companiilor active din cele doua regiuni este similar.

Tabelul 12. Distributia regionala a firmelor insolvente

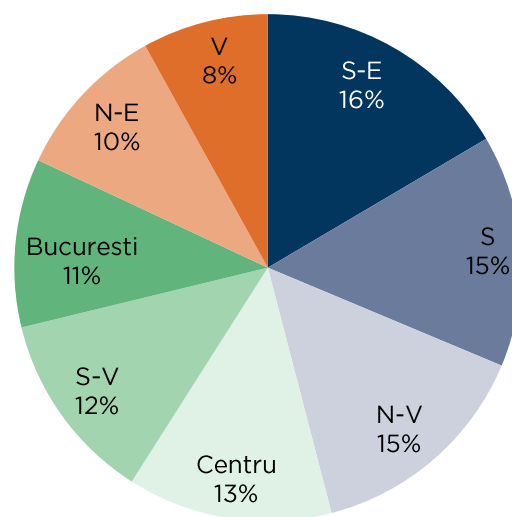
Zona	Insolvente 2013_H1	Pondere H1 2013	Insolvente 2012_H1	Deviatie 2013-2012
S-E	2.104	16,52%	2.300	-8,52%
S	1.885	14,80%	2.328	-19,03%
N-V	1.865	14,64%	2.191	-14,88%
Centru	1.664	13,06%	1.635	1,77%
N-E	1.553	12,19%	1.296	19,83%
S-V	1.371	10,76%	1.780	-22,98%
Bucuresti	1.273	9,99%	1.294	-1,62%
V	1.024	8,04%	1.394	-26,54%
TOTAL	6.381	100,00%	7.139	-10,62%

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

Repartitia pe zone geografice a cazurilor de insolventa inregistrate in H1 2013

Insolvente 2013_H1

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

6. PRECIZARI METODOLOGICE

În prezentul studiu au fost considerate insolventele nou deschise în fiecare dintre perioadele analizate (Semestrul I pentru ultimii 4 ani), în baza datelor publicate de BPI (Buletinul Procedurilor de Insolventa).

De exemplu, toate firmele cu proceduri de insolvență deschise în perioada Ianuarie – Iunie 2013 (conform BPI) și care nu figurează ca fiind în funcțiune la 31 Iulie 2013⁹ (conform ONRC) au fost considerate ca fiind insolvente nou deschise pe parcursul primului semestru al anului curent. Pentru centralizarea datelor a fost permisă o lună decalaj (Iulie 2013), care a permis procesarea majorității datelor evidențiate în statisticile ONRC cu o oarecare întârziere față de momentul publicării în BPI.

Analiza indicatorilor financiari pentru firmele considerate s-a bazat exclusiv pe declarațiile financiare depuse la MFP în perioada analizată și pe datele prelucrate de Coface.

⁹Au fost considerate doar firmele aflate sub incidența legii 85/2006, care au status Faliment/ Insolvență/ Radiat (conform ONRC). Nu au fost considerate firmele aflate sub incidența legii 359/2004 sau 31/1990, precum nici firmele aflate încă în reorganizare la 31.05.2013.

Nota

Aceasta prezentare contine exclusiv proprietatea intelectuala a autorului de la data prezentului document si in conformitate cu informatiile disponibile la aceasta data. Documentul a fost elaborat din diverse/ numeroase surse considerate a fi serioase si de incredere. Cu toate acestea, autorul nu garanteaza in niciun fel ca informatiile continute in acest material sunt adevarate, corecte si complete.

Prezentarea si analiza datelor sunt oferite cu buna credinta si doar in scop informativ. Ca o completare la acest material, alte informatii vor fi colectate in alt mod de catre cititor. Autorul nu isi asuma nicio raspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea datelor folosite in prezentare.

Cititorul nu este autorizat sa extraga sau sa reproduca acest material si analiza implicit continuta pentru uz personal si intern, decat cu conditia ca acesta sa mentioneze, in mod clar, autorul. De asemenea, pentru a face orice declaratie publica sau pentru orice alt scop comercial, este nevoie de acordul scris al autorului.

Pentru mai multe informatii:
T. +40/21/231 60 20
comunicare@coface.ro
www.coface.ro

